

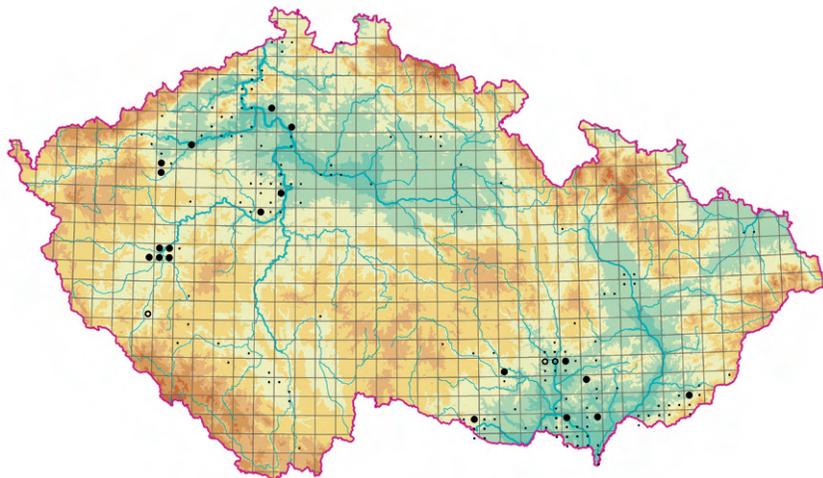
XBG04

***Descurainio sophiae-*
*-Atriplicetum oblongifoliae***
Oberdorfer 1957 Ruderální vegetace
s lebedou podlouhlolistou

Tabulka 4, sloupec 4 (str. 138)

Nomen mutatum propositum

Orig. (Oberdorfer 1957): *Sisymbrio-Atriplicetum oblongifoliae* ass. nov. (*Sisymbrium sophia* = *Descurainia sophia*)Diagnostické druhy: ***Atriplex oblongifolia***, *A. sagittata*,
*Sisymbrium loeselii*Konstantní druhy: *Artemisia vulgaris*, ***Atriplex oblongifolia***, *Chenopodium album* agg., *Elytrigia repens*Dominantní druhy: ***Atriplex oblongifolia***, ***Elytrigia repens***Formální definice: *Atriplex oblongifolia* pokr. > 25 %**Struktura a druhové složení.** Společenstvo je tvořeno vícevrstevnými porosty. V horní vrstvědominuje lebeda podlouhlolistá (*Atriplex oblongifolia*), která výrazně nezastiňuje spodní vrstvu, a umožňuje tak přežívání nižších druhů bylinného patra. Spolu s *Atriplex oblongifolia* rostou další jednoleté ruderalní druhy, např. *Amaranthus powellii*, *A. retroflexus*, *Lactuca serriola*, *Sisymbrium loeselii*, *S. officinale* a *Sonchus oleraceus*. S nižší pokryvností se pravidelně vyskytují také jiné lebedy, zejména *Atriplex patula* a *A. sagittata*. Porosty dosahují výšky kolem 130–150 cm. Vyskytuje se v nich zpravidla 10–15 druhů cévnatých rostlin na plochách o velikosti 4–25 m². Mechové patro se zpravidla nevytváří.**Stanoviště.** Společenstvo osídluje vysychavé, zraňované půdy, méně často také navážky stavebního odpadu. Typickými stanovišti jsou menší skládky na okrajích suchých trávníků. Půdy bývají těžké, málo humózní a bazické (Hejný et al. 1979). Zatímco v druhé polovině 20. století byl výskyt společenstva vázán především na městská stanoviště (P. Pyšek & A. Pyšek 1990), v současnosti není tato vazba nijak výrazná. Společenstvo se vyskytuje jak podél komunikací na městských periferiích (Grüll 1982), tak na vesnických skládkách. Asociace *Descurainio-Atriplicetum oblongifoliae***Obr. 55.** *Descurainio sophiae-Atriplicetum oblongifoliae*. Porosty lebedy podlouhlolisté (*Atriplex oblongifolia*) na okraji křovin u Brna-Komína. (M. Chytrý 2009.)**Fig. 55.** Stands of *Atriplex oblongifolia* at the edge of scrub near Brno-Komín, southern Moravia.

Obr. 56. Rozšíření asociace XBG04 *Descurainio sophiae-Atriplicetum oblongifoliae*; existující fytoecologické snímky dávají dosti neúplný obraz skutečného rozšíření této asociace, proto jsou malými tečkami označena místa s výskytem diagnostického druhu *Atriplex oblongifolia* podle floristických databází.

Fig. 56. Distribution of the association XBG04 *Descurainio sophiae-Atriplicetum oblongifoliae*; available relevés provide an incomplete picture of the actual distribution of this association, therefore the sites with occurrence of its diagnostic species, *Atriplex oblongifolia*, according to the floristic databases, are indicated by small dots.

a *Atriplicetum nitentis* tvoří pravděpodobně dvě krajní křídla kontinuální řady společenstev s dominantními lebedami (*Atriplex patula*, *A. oblongifolia* a *A. sagittata*), mezi nimiž existují přechody. Asociace *Descurainio-Atriplicetum oblongifoliae* představuje teplomilnější a suchomilnější typ vegetace než *Atriplicetum nitentis*.

Dynamika a management. Společenstvo se vyvíjí na nově obnaženém stanovišti zpravidla až ve druhém roce (A. Pyšek 1977b). Tak jako ostatní vegetační typy s dominantními merlíky a lebedami, je *Descurainio-Atriplicetum oblongifoliae* ve fenologickém optimu v létě a na podzim, od června až do října, kdy dochází k vytvoření plně zapojených porostů. V dlouhodobé sukcesi je většinou nahrazeno vegetací svazu *Dauco-Melilotion* (A. Pyšek 1977a), o čemž svědčí i častý výskyt *Atriplex oblongifolia* ve vegetaci tohoto svazu.

Rozšíření. Areál společenstva zahrnuje teplejší oblasti střední Evropy. Jeho výskyt je udáván z Francie (Julve 1993), Německa (Müller in Oberdorfer 1993b: 48–114, Pott 1995, Klotz in Schubert et al. 2001: 376–387), Rakouska (Mucina in Mucina 1993: 110–168) a Slovenska, kde se vyskytuje

pouze v Podunajské nížině (Jarolímeck et al. 1997). Výskyt lze dále předpokládat v jihovýchodní Evropě. V České republice je společenstvo roztroušeně rozšířeno především v nížinách. Fytoecologické snímky pocházejí zejména z Klatov (A. Pyšek 1972), Plzně a okolí (A. Pyšek, nepubl., 1972, 1981), Lounska (P. Pyšek & A. Pyšek 1990), Litoměřic (Mandák, nepubl.), Českého krasu (P. Pyšek 1991b), Prahy (Kopecký 1981), Podyjí (Cigánek 1998), Brna (Grüll 1982) a obcí na jižní a jihovýchodní Moravě (Horáková, Lososová, Otýpková, vše nepubl.).

Hospodářský význam a ohrožení. Tato vegetace má význam pro zpevňování čerstvě navezených substrátů, pravděpodobně však v posledních letech ustupuje v souvislosti s šířením porostů konkurenčně silnějšího druhu *Atriplex sagittata* (Kopecký & Hejný 1992).

■ **Summary.** This community dominated by *Atriplex oblongifolia* develops in recently disturbed places, especially on dry soil heaps on construction sites, at the edges of dry grasslands or around refuse dumps. Its phenological optimum is from June to October. It occurs both in villages and city suburbs in the lowland areas of the Czech Republic.

Tabulka 4. Synoptická tabulka asociací jednoleté vegetace ruderálních stanovišť (třída *Stellarietea mediae*, část 2: *Atriplicion*).

Table 4. Synoptic table of the associations of annual vegetation of ruderal habitats (class *Stellarietea mediae*, part 2: *Atriplicion*).

- 1 – XBG01. *Chenopodietum stricti*
 2 – XBG02. *Chenopodietum urbici*
 3 – XBG03. *Atriplicetum nitentis*
 4 – XBG04. *Descurainio sophiae-Atriplicetum oblongifoliae*
 5 – XBG05. *Cynodonto dactyli-Atriplicetum tataricae*
 6 – XBG06. *Atriplicetum roseae*
 7 – XBG07. *Sisymbrietum loeselii*
 8 – XBG08. *Descurainietum sophiae*
 9 – XBG09. *Sisymbrietum altissimi*
 10 – XBG10. *Chamaeplietum officinalis*
 11 – XBG11. *Conyzo canadensis-Lactucetum serriolae*
 12– XBG12. *Ivaetum xanthiifoliae*
 13– XBG13. *Kochietum densiflorae*

Sloupec číslo	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Počet snímků	144	7	100	23	25	2	19	14	13	19	66	8	10
Počet snímků s údaji													
o mechovém patře	27	1	11	3	8	0	2	2	1	2	8	0	0

Bylinné patro
Chenopodietum urbici

<i>Chenopodium urbicum</i>	1	100	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Chenopodium glaucum</i>	8	57	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Malva neglecta</i>	7	43	.	.	.	50	.	.	.	5	2	.	.
<i>Mercurialis annua</i>	7	29	6	.	.	.	.	7	.	.	2	.	.
<i>Atriplex prostrata</i> subsp. <i>latifolia</i>	9	29	5	4	.	.	.	7	.	5	2	.	.

Atriplicetum roseae

<i>Atriplex rosea</i>	.	.	.	.	4	100	.	.	.	.	.	.	.
-----------------------	---	---	---	---	---	-----	---	---	---	---	---	---	---

Sisymbrietum loeselii

<i>Cardaria draba</i>	2	.	3	13	8	.	37	.	8	.	6	13	10
-----------------------	---	---	---	----	---	---	----	---	---	---	---	----	----

Descurainietum sophiae

<i>Chenopodium ficifolium</i>	12	.	8	4	.	.	.	43	.	5	2	13	.
<i>Senecio vulgaris</i>	13	.	5	.	4	.	5	36	8	11	11	13	.
<i>Urtica urens</i>	2	.	3	9	.	.	5	21	.	5	2	.	.

Sisymbrietum altissimi

<i>Crepis foetida</i> subsp. <i>rheoadifolia</i>	.	.	1	.	.	.	.	.	15	.	3	.	.
<i>Bromus commutatus</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	8	.	.	.	.

Chamaeplietum officinalis

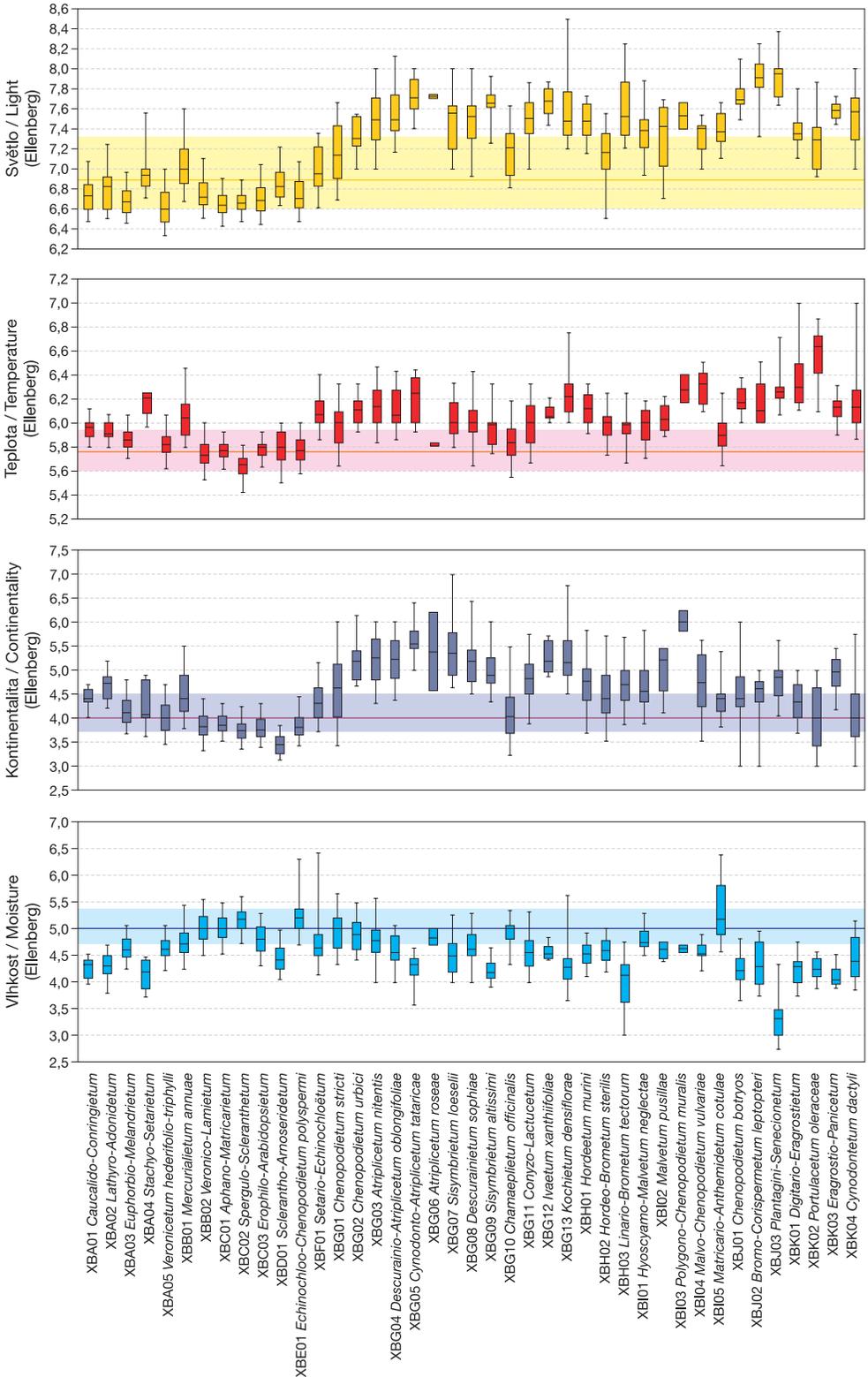
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	27	71	21	17	8	.	21	71	31	84	26	38	20
<i>Matricaria discoidea</i>	12	14	7	.	.	50	.	36	.	53	6	.	.

Tabulka 4 (pokračování ze strany 138)

Sloupec číslo	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Ivaetum xanthiifoliae													
<i>Iva xanthiifolia</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	100	.
<i>Datura stramonium</i>	1	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	38	.
<i>Arctium lappa</i>	4	.	8	17	.	.	5	14	15	5	6	75	10
<i>Galinsoga parviflora</i>	13	.	9	4	4	.	5	.	.	.	11	75	.
<i>Ballota nigra</i>	16	43	22	22	8	.	11	36	.	.	9	88	10
<i>Sonchus oleraceus</i>	38	29	14	30	16	.	5	7	23	26	20	88	10
<i>Bromus sterilis</i>	2	.	14	13	20	.	11	21	.	11	11	50	20
<i>Cichorium intybus</i>	1	.	3	.	.	.	.	.	15	.	3	50	10
<i>Conium maculatum</i>	1	.	4	.	4	.	.	.	.	.	.	25	.
<i>Leonurus cardiaca</i> s. l.	.	14	4	.	.	.	.	.	.	.	.	25	.
<i>Solidago canadensis</i>	1	.	1	4	.	.	.	.	15	.	6	38	.
<i>Erysimum cheiranthoides</i>	6	.	4	4	.	.	5	21	.	21	8	38	.
<i>Lolium perenne</i>	16	14	18	30	24	.	16	43	8	63	24	88	40
<i>Echinops sphaerocephalus</i>	1	.	1	.	.	.	.	.	8	.	2	25	.
<i>Polygonum aviculare</i> agg.	21	57	30	26	56	100	5	21	15	68	24	100	50
<i>Artemisia vulgaris</i>	60	43	59	70	52	50	74	50	54	63	48	100	60
<i>Arctium minus</i>	1	14	3	4	.	.	5	.	.	.	.	25	.
<i>Poa palustris</i>	3	.	5	.	4	.	.	7	.	.	8	63	.
Kochietum densiflorae													
<i>Kochia scoparia</i>	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	2	.	100
<i>Crepis capillaris</i>	1	.	.	.	4	.	.	.	.	.	.	.	40
<i>Diplotaxis tenuifolia</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	20
<i>Erysimum durum</i> s. l.	3	.	4	.	.	.	5	.	.	.	.	.	20
Diagnostické druhy pro dvě a více asociací													
<i>Chenopodium album</i> agg.	100	100	64	57	44	.	58	71	62	79	39	100	80
<i>Atriplex sagittata</i>	22	43	100	35	28	.	32	57	23	16	21	50	40
<i>Sisymbrium loeselii</i>	4	29	16	26	20	.	100	36	38	.	14	50	10
<i>Sisymbrium officinale</i>	19	57	8	22	4	100	5	21	8	100	17	38	.
<i>Descurainia sophia</i>	10	43	23	9	4	.	11	100	23	5	8	.	10
<i>Atriplex patula</i>	44	57	36	22	16	.	16	36	.	53	15	.	30
<i>Solanum nigrum</i> s. l.	13	43	3	.	.	.	5	.	.	.	2	100	.
<i>Lactuca serriola</i>	15	.	53	30	32	.	58	50	8	16	73	75	40
<i>Atriplex oblongifolia</i>	3	.	4	100	8	.	5	.	8	.	5	.	20
<i>Atriplex tatarica</i>	5	.	11	.	100	.	.	7	.	.	.	63	10
<i>Coryza canadensis</i>	11	14	18	9	12	.	47	36	54	26	79	75	40
<i>Sisymbrium altissimum</i>	4	.	2	13	8	.	26	14	100	.	12	38	50
<i>Carduus acanthoides</i>	9	.	9	4	12	.	42	7	31	5	20	75	10
<i>Hordeum murinum</i>	1	.	3	.	12	.	21	14	.	11	3	25	.
<i>Lepidium ruderales</i>	5	29	6	.	12	.	11	29	.	11	6	38	10
<i>Senecio viscosus</i>	4	.	5	.	.	.	11	7	31	16	27	.	10
<i>Bromus tectorum</i>	1	.	5	.	4	.	16	21	31	.	12	63	.
<i>Tripleurospermum inodorum</i>	58	71	61	39	52	.	68	71	85	68	62	100	50
<i>Amaranthus albus</i>	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	50	30
<i>Amaranthus retroflexus</i>	23	.	9	17	16	.	11	14	15	.	15	100	70

Tabulka 4 (pokračování ze strany 139)

Sloupec číslo	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Ostatní druhy s vyšší frekvencí													
<i>Elytrigia repens</i>	41	.	44	70	36	.	58	50	31	37	24	88	40
<i>Taraxacum</i> sect. <i>Ruderalia</i>	31	43	20	30	8	.	26	29	8	79	44	100	.
<i>Urtica dioica</i>	35	43	35	30	16	.	26	29	.	37	9	50	20
<i>Cirsium arvense</i>	22	.	24	22	12	.	42	14	62	5	33	75	20
<i>Convolvulus arvensis</i>	16	.	15	22	32	.	26	14	62	5	24	25	20
<i>Achillea millefolium</i> agg.	14	.	18	13	28	.	16	14	23	26	26	25	10
<i>Fallopia convolvulus</i>	15	14	14	13	8	.	16	29	15	26	21	38	10
<i>Poa annua</i>	17	57	7	13	4	100	5	7	23	58	23	13	.
<i>Plantago major</i>	15	57	10	13	4	100	11	.	.	63	20	25	10
<i>Stellaria media</i> agg.	13	14	12	9	8	.	11	29	.	26	12	13	20
<i>Persicaria lapathifolia</i>	28	14	3	4	.	.	.	.	8	5	3	25	20
<i>Silene latifolia</i> subsp. <i>alba</i>	10	14	17	26	.	.	21	29	8	.	5	25	.
<i>Galium aparine</i>	10	.	18	17	.	.	21	29	8	5	6	.	10
<i>Arrhenatherum elatius</i>	5	.	10	26	36	.	16	7	46	.	11	.	20
<i>Chenopodium polyspermum</i>	24	14	4	.	.	.	.	.	8	.	3	.	10
<i>Poa pratensis</i> s. l.	6	.	5	9	.	.	11	14	15	11	8	75	20
<i>Rumex crispus</i>	8	.	5	4	4	.	11	.	8	21	11	.	.
<i>Arctium tomentosum</i>	6	.	14	9	.	50	.	7	.	.	5	25	.
<i>Sinapis arvensis</i>	8	14	8	.	4	.	.	29	.	5	8	.	.
<i>Rumex obtusifolius</i>	11	14	8	.	.	.	5	.	.	21	.	.	.
<i>Dactylis glomerata</i>	4	14	11	13	.	.	.	7	.	26	3	.	.
<i>Trifolium repens</i>	8	.	4	4	4	.	5	.	.	26	6	.	.
<i>Viola arvensis</i>	3	14	3	4	8	.	21	7	.	.	15	.	.
<i>Melilotus officinalis</i>	2	.	7	9	4	.	.	.	15	.	6	25	10
<i>Calamagrostis epigejos</i>	3	.	3	.	.	.	5	.	23	.	9	50	10
<i>Melilotus albus</i>	3	.	6	.	.	.	11	7	23	5	5	.	10
<i>Echium vulgare</i>	6	.	1	.	.	.	5	.	46	.	2	.	10
<i>Pastinaca sativa</i>	3	.	6	4	.	.	.	.	31	5	2	.	.
<i>Linaria vulgaris</i>	2	.	2	.	.	.	5	.	8	.	11	.	20
<i>Poa compressa</i>	1	.	1	.	4	.	.	.	15	.	12	25	10
<i>Persicaria maculosa</i>	6	.	1	.	.	.	.	.	.	11	3	25	.
<i>Galinsoga quadriradiata</i>	3	.	2	.	.	.	5	7	.	21	2	.	.
<i>Sonchus asper</i>	6	.	.	.	.	.	.	.	8	26	.	.	.
<i>Picris hieracioides</i>	1	.	.	4	.	.	.	.	.	.	.	.	20
<i>Anthemis cotula</i>	.	.	.	.	.	50	.	.	.	.	.	.	.
Mechové patro													
<i>Conyzo canadensis-Lactucetum serriolae</i>													
<i>Bryum argenteum</i>	4	.	.	33	13	-	.	50	.	.	38	-	-
Ostatní druhy s vyšší frekvencí													
<i>Ceratodon purpureus</i>	4	.	.	33	.	-	.	.	.	.	25	-	-
<i>Barbula convoluta</i>	.	.	.	33	.	-	.	.	.	.	13	-	-

Jednoletá vegetace polních plevelů a ruderálních stanovišť (*Stellarietea mediae*)

